

Ὅπως ἡ σκιά εἰς τὰς ἐπὶ τὰς καθιστὰ ζωηρότερον τὸν χρωματισμὸν τοῦ σώματος, οὕτω ἡ παράθεσις τῆς εὐτυχίας πρὸς τὴν δυστυχίαν, ἡ ἀνάμνησις καὶ παραβολὴ τῆς προτερέας δόξης πρὸς τὸν παρόντα ἐξευτελισμὸν καθιστῶσιν ἀληθέστερα τὰ ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν λυπηρὰ αἰσθήματα.

Δυστυχῇ Ἑλλάς μετὰ ποίας ψυχικῆς ἀλγηδόνος δὲ παραβάλλῃς τὸ τόσον σου λαμπρὸν ἄλλοτε μετὰ τὸ τόσον ταπεινὸν σου ἐνεστώς;

Ἄλλοτε καὶ ὁ μικρότερος τῶν πολιτῶν σου ἦτο μέγας, ἐν ᾧ σήμερον καὶ ὁ μέγιστος εἶναι μικρός. Ἄλλοτε, κατὰ τὰς λαμπράς τῶν θυσίων ἡμέρας, οἱ ἐν τῇ ἐξουσίᾳ, οἱ ἄρχοντες προσέφερον προθύμως ὑπὲρ τῆς κοινῆς σωτηρίας τὸν χρυσὸν αὐτῶν εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον, σήμερον ὁ χρυσὸς τοῦ δημοσίου σπαταλεῖται εἰς τὰ μὴ θέοντα. Ἄλλοτε σφριγῶν ἐκ πατριωτισμοῦ τὸ αἷμα ἔρρεεν εἰς τὰς φλέδας τῆς νεότητος, ἐνῶ σήμερον φθισικὸν ἐκ τῆς διαφθοράς, οὐδὲν σημεῖον μεγαλουργῶν πράξεων δίδει εἰς τὰς καχεκτικὰ αὐτῶν σώματα. Ἄλλοτε, . . . πλὴν διατί ἡ παράθεσις αὕτη; Εἶναι γελοία ἡ σύγκρισις τοῦ λείαντος μετὰ τὸν μύρμικα, τοῦ ἀετοῦ μετὰ τὸ στρουθίον.

Τὸ πᾶν μετελλάγη ἐν ἡμῖν. Οἱμοί, νομίζει τις ὅτι ἡ μαγικὴ ράβδος ἀπαισίας διὰ τὴν Ἑλλάδα Κίρκης μᾶς μετεμόρφωσεν εἰς ἔρποντας σκώληκας, ἡμᾶς τοὺς διασχίζοντας ποτὲ τοὺς αἰθέρας, καὶ ζῶμεν ἐν τῇ ἀφανίᾳ, ἐν τῇ σκότει καὶ ἐν τῇ σαπρίᾳ τοῦ τάφου.

Ποῦ εἶναι λοιπὸν τὸ μῶλυ, δι' οὗ δὲ λάβωμεν τὴν προτέραν ἡμῶν μορφήν; Μὴ ἀπωλέσθῃ αὐτὸ διὰ παντός; Οὐχί. Ἐπὶ τοῦ σαπροῦ, τοῦ νῦν ἐθνικοῦ μας βίου κορμοῦ νέοι ἀναφαίνονται κλάδοι. Εἶναι ἡ σήμερον νεότης.

Εἶθε αὕτη ἀφίνουσα τὴν σκαπάνην τοῦ νεκροθάπτου τῆς εὐκλείας τοῦ ἔθνους, εἰς τὴν παρούσαν, ἀναξίαν τῶν προγόνων τῆς γενεᾶν, λάβῃ μετὰ θάρρους τὸ λάβαρον τῆς δόξης καὶ τοῦ πατριωτισμοῦ εἰς τὰς χεῖρας καὶ ἀναδείξῃ καὶ ἓνα Ῥήγαν, ἓνα Βότζαρην, ἓνα Κανάρην.

Σ.

Η ΣΟΥΛΤΑΝΑ ΤΗΣ ΓΡΕΝΑΔΗΣ

ΔΙΗΓΗΜΑ ΤΟΥΡΚΙΚΟΝ

[Συνέχεια, ἴδε ἀριθ. 6].

Ποῦ ἤθελε σταθῇ ἡ τρομερὰ αὕτη σφαγὴ; Εἰς ἀκόλουθος εἶχε συνοδεύσῃ ἓνα ἱππότην ἀβενσεράγον. Ἡ θύρα ἡμιανοίχεται . . . καὶ βλέπει δημίους καθημαγμένους, πτώματα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, κεφαλὰς κεκομμένας. Ἐπὶ τῷ φρικτῷ τούτῳ θεάματι τρέπεται εἰς φυγὴν, ἐντρομος καὶ φρικτῶν. Συναντᾷ τὸν Ἀλαβεζ, τὸν Ἀβὲν Ἀμάρ καὶ τὸν Σαρράκινον ἀναβαίνοντας τοὺς διαδρόμους τῆς Ἀλάμβρας. «Φύγετε, φύγετε! λέγει αὐτοῖς διὰ φωνῆς συγκεκνημένης. Ὅποια ἡμέρα ἀποφράς διὰ τοὺς Ἀβενσεράγους! Πάντες οἱ εἰσελθόντες εἰς τὰ ἀνάκτορα δὲν θὰ ἐξέλθωσι πλέον. Ἐθανατώθησαν. Ἡ αὕτη δὲ τύχη ἀναμένει ὑμᾶς» σῶθητε.»

Ὁ εἰς τῶν γενναίων τούτων ἱπποτῶν μὴ δυνάμενος νὰ πιστεύσῃ τοιαύτῃ προδοσίᾳ προεχώρει ἀκόμη, ὅτε εἰς τῶν ὑπηρετῶν τοῦ Σουλτάνου κατήρχeto. Δηγείται αὐτοῖς ὅτι διεσάχθη ν' ἀναζητησῇ ἐν τῇ πόλει ὅλους τοὺς Ἀβενσεράγους διὰ μυστηριώδους δὲ φωνῆς προσέθηκεν. Ἀς φύγωσιν οἱ δυστυχεῖς!

Οὐδεμία πλέον ἔμενεν ἀμφισβολία. Οἱ ἱππῶται τρέχουσιν ἀμέσως εἰς Γρενάδην, ἵνα εἰδοποιήσωσι τοὺς φίλους τῶν περὶ τῆς φρικτῶδους συνωμοσίας τῆς ὁργανισθείσης κατ' αὐτῶν ἐν αὐτοῖς τοῖς ἀνακτόροις τοῦ βασιλέως. Ἡ τρομερὰ εἰδησις διαδίδεται μετὰ τῆς ταχύτητος τῆς ἀστραπῆς καὶ ἡ ἀστραπὴ αὕτη ἀγγέλλει τὴν θύελλαν. Οἰκογένειαι περιφανεῖς, σύμμαχοι τῶν Ἀβενσεράγων, ἐνοῦνται μετ' αὐτῶν. Οἱ στρατιῶται ὑπερήφανοι ἐπὶ τῇ νίκῃ ἦν τῇ προτεραίᾳ ἤραντο ὑπὸ τὸν Ἴβν Χαμῆδ, ὠρκίσθησαν νὰ ἐκδικήσωσι τὸν στρατηγὸν τῶν. Ὁ λαὸς ὀλόκληρος ἐπανίσταται. Πανταχοῦ προσκαλοῦνται εἰς τὰ ὅπλα. Πανταχοῦθεν ἀκούεται ἡ κραυγὴ. «Ὁ ἀνήμερος σκληρότης! ὁ βασιλεὺς φονεῖ τοὺς πιστοτέρους τῶν ὑπερασπιστῶν του! Κάτω ὁ προδότης καὶ αἰμοχαρὴς βασιλεὺς! Ἐὰν σήμερον κατεσφάγῃ μία τῶν ἐνδοξοτάτων οἰκογενειῶν τῆς Γρενάδης, αὐρίον θὰ ἔλθῃ ἡ σειρά τῆς ἄλλης.»

Τὸ πλῆθος συναθροίζεται, ὀπλίζεται. Μετ' ὀλίγον τεσσαράκοντα χιλιάδες ἀνθρώπων ὁρμῶσι πρὸς τὴν Ἀλάμβραν, τῆς ὁποίας αἱ θύραι κλείονται. Ὁ λαὸς ὅμως μαινόμενος θέλει νὰ κατακλύσῃ αὐτάς. Ὁ ἀδελφὸς τοῦ Βοαβδὶλ, Μουσσᾶς, ἐννοεῖ τὸν κίνδυνον καὶ θέλων ν' ἀποτρέψῃ αὐτὸν παρουσιάζεται ἐνώπιον τοῦ ἐξωργισμένου τούτου στρατοῦ καὶ παρακαλεῖ τοὺς ἀρχηγούς ν' ἀκούσωσι τὸν Σουλτάνον πρὶν ἢ ἐπιδοθῶσιν εἰς ἀξιοθρηνήτους ὑπερβολάς.

Ὁ βασιλεὺς τῆς Γρενάδης διηγείται τὴν ὑπὸ τοῦ Ἴβν-Χαμῆτ ὁργανισθεῖσαν συνωμοσίαν, καὶ τὸν πρὸς τὴν βασιλίαν ἐγκληματικὸν αὐτοῦ ἔρωτα. «Ἡ ἀσφάλειά μου ὥς ἡγεμόνος καὶ ἡ τιμὴ μου ὥς συζύγου ἀπῆλθον ἱκανοποίησιν. Ἡ ἱκανοποίησις ὅμως αὕτη πρέπει νὰ εἶναι πλήρης. Ἡ σουλτάνα εἶναι ἐνοχος ἐπίσης καὶ διὰ τοῦτο διατάσσω νὰ κατ' ἔλθῃ.»

Ἡ σουλτάνα ἦτο σύμμαχος τῶν Ἀβενσεράγων, καὶ τὸ σεβαστὸν αὐτῆς ὄνομα πύλόγουν πανταχοῦ οἱ πτωχοὶ «ὄχι, δὲν θὰ κατ' ἔλθῃ!» ἀνέκραζαν ἄπειραι φωναί, καὶ ἄπειρα ξίφη ἀνέλαμψαν ἐν τῷ ἀέρι ὥς σημεῖον δραστηρίας διαμαρτυρίας.

Ἐν τούτοις τρομερὸς ἐπεκράτει ἐν τοῖς ἀνακτόροις καὶ τῇ πόλει θόρυβος. Οἱ Ζήγροι ἐφρευγον ἀμυνόμενοι, τὰ ἡρωωτηριασμένα ὅμως καὶ αἰμοσταγῇ αὐτῶν σώματα ἐκάλυπτον τὴν αὐλὴν τῶν Λεόντων. Τὰ θύματα αὐτῶν περιεφέροντο ἐν ταῖς ὁδοῖς πρὸς μείζονα ἐξερεισμὸν τοῦ λαοῦ διὰ τῆς θέας τῶν φρικτῶν τούτων φόνων.

Ὁ Μουσσᾶς προσπαθεῖ πάντοτε νὰ καταπραῖνῃ τὰ πνεύματα. Τέλος κατῴρθωσε νὰ γείνῃ ἀκουστὴ ἡ φωνή του. «Σίβωμαι μεγάλως τὴν σουλτάναν καὶ δὲν

ἀμφιβάλλω περὶ τῆς ἀρετῆς αὐτῆς. Πρέπει ὁ Βοαβδὶλ νὰ ἐξαχθῇ τῆς ἀπάτης καὶ ν' ἀγνοῖται τὴν δουλείαν πλάνην τοῦ. Ἡ δικαιοσύνη δὲ ἐπιφορτισθῇ ν' ἀνεύρῃ τὴν ἀλήθειαν. Ἀν ἡ βασιλισσα ἀποσπᾶτο βεβαίως ἀπὸ τῆς ὁργῆς τῶν ἐχθρῶν αὐτῆς, ἡ τιμὴ τῆς δὲν θὰ ἐτῶζετο. Ἀν τοῦναντίον, ὅτι καὶ ἐκείνη κατὰ τῆς συκοφαντίας ἢ ἀθωότης αὐτῆς θ' ἀναγκασθῇ. Ἐχετε πεποιθήσιν εἰς τὸν Ἀλλὰχ τὸν βοηθῶντα τὴν καταδιωκομένην ἀθωότητα.»

Ἡ σουλτάνα προσκαλεῖται Τρέμουσα εἰσὶν ἐκ τοῦ ἐν ταῖς ἀνακτόροις θυροῦ ἐρυθρᾷ ἐξ αἰσχύνῃς ἀκούσασα τὸ ἔγκλημα ἐφ' ᾧ κατηγορεῖται, φρίττει ἐξ ἀγανακτήσεως ἀναλογιζομένη ὅτι ὁ σύζυγός της ἀμφέβαλλε περὶ τῆς ἀρετῆς αὐτῆς καὶ ἔδωκεν ἀκρόασιν εἰς βδελυρὰς ὑπονοίας. Ὡρᾶ, συγκεκνημένη, ἀλλὰ ὑπερήφανος ἐπὶ τῇ ἀθωότητι αὐτῆς, ῥίπτει ἐπὶ τοῦ Βοαβδὶλ βλέμμα μᾶλλον ὑπερήφανον ἢ παρακλητικὸν καὶ ἠρέσθη νὰ εἴπῃ. «Ποῦ εἶνε οἱ κατηγοροὶ μου;» Ὁ Ζήγρος Μωάμεθ, ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ Ἀλῆ Χαμητ, τοῦ Μχανδὶν καὶ τοῦ Μχανδάν, προβαίνει καὶ διὰ φωνῆς ἡχηρᾶς εἶπε τὰ ἐπόμενα.

«Ἵπὲρ τῆς τιμῆς τοῦ κυρίου μου, βεβαίω ὅτι ἡ βασιλισσα καὶ ὁ Ἰβν-Χαμητ εἶνε ἔνοχοι. Βεβαίω ὅτι οἱ φίλοι μου καὶ ἐγὼ συνελάβομεν αὐτοὺς ὁμοῦ τὴν ἐσπέραν ἐντὸς τῶν κήπων τοῦ *généralife* παρὰ τὴν μεγάλην κρήνην καὶ πλησίον λευκῆς τινος τριανταφυλλιάς. Ἐνταυθὰ ἔσμεν τέσσαρες ἱππῶται ἔτοιμοι νὰ ὑποστηρίξωμεν τὴν κατηγορίαν ταύτην ἐνόπλιος, ἐν περιφράκτῳ πεδίῳ καὶ νὰ ἀποθάνωμεν μᾶλλον ἢ ν' ἀρνηθώμεν τὴν ἀλήθειαν.»

«Ψεύδασαι, προδότα, ἀπεκρίνατο ἡ βασιλισσα. »Σὺ θὰ πληρώσῃς ἀκριβὰ τὴν ἀτιμίαν ταύτην. Διότι ὁ Θεὸς προστατεύει τὸν ἀθῶον καὶ τιμωρεῖ τὸν ἄπιστον».

Εἰς τὰς εὐγενεῖς ταύτας ἐκφράσεις τῆς συκοφαντηθείσης ἀρετῆς χίλιοι φωναὶ διεμαρτυρήθησαν ὑπὲρ τῆς βασιλισσῆς, χίλιοι βραχίονες ὤψωθησαν ἵνα ὑπερασπίσωσιν αὐτήν. Αὕτη εὐχαριστεῖ μὲν τοὺς γενναίους ὑπερασπιστάς της, ἀλλὰ, ἵνα ἐκλέξῃ μεταξὺ τούτων γενναίων ἱπποτῶν, ζητεῖ καιρὸν πρὸς σκέψιν. Ὡδηγήθη λοιπὸν εἰς τὴν φυλακὴν τοῦ πύργου *Comarés*, προθεσμία δὲ τριάκοντα ἡμερῶν ὤρισθη διὰ τὴν κρίσιν τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν δοκιμὴν τοῦ δικανικοῦ ἀγῶνος.

Μεγίστη ταραχὴ ὑπῆρχεν ἐν τῇ πόλει, διότι οἱ μὲν Ζήγροι, ὑποστηριζόμενοι ὑπὸ τοῦ βασιλέως, ἀφοῦ προσέβαλον τοὺς ἐχθροὺς τῶν διὰ προδοσίας, ἐπιρῶντο νὰ ὑπερασπίσωσιν ἑαυτοὺς διὰ τῆς βίας· οἱ δὲ Ἀβενσεράχοι ἐγκαταλιπόντες τὴν σημαίαν τοῦ Βοαβδὶλ προσήρχοντο εἰς τὰς τάξεις τοῦ Φερδινάνδου καὶ τῆς Ἰσαβέλλας.

Ἐν ᾧ ὑπῆρχον οἱ ἐμφύλιοι οὗτοι πόλεμοι, ἡ φυλακισμένη βασιλισσα ἠλπίζε πάντοτε ὅτι ὁ Θεὸς ἤθελε καταστήσῃ ἐκδηλον τὴν ἀθωότητα αὐτῆς, καὶ ὅτι ὁ σύζυγός της εὕρισκεν ἐπὶ τέλους εἰς τὴν καρ-

δίαν τοῦ τὴν δικαιολόγησιν ἐκείνης, ἣν τόσον εἶχεν ἀγαπήσῃ.

Ἡ τριακονθήμερος προθεσμία εἶχε λήξῃ, ἡ δὲ σουλτάνα δὲν εἶχεν εἰσέτι ἐκλέξῃ τοὺς ὑπερασπιστάς της. Ὁ Βοαβδὶλ, ἀκαμπτος ἐν τῇ σκληρᾷ καὶ τυφλῇ ἐκδικήσει τοῦ, ἤθελε νὰ παραδώσῃ τὴν ἄπιστον εἰς τὴν πυρᾶν.

Ὁ Μουᾶς ἐπέτυχε νέαν προθεσμίαν δέκα πέντε ἡμερῶν καὶ ἐπέισε τὴν κατηγορουμένην νὰ ἐπισπεύσῃ τὴν ὑπερασπίσιν της.

Ἀπελπισθεῖσα ἐκ τῆς ἰσχυρογνωμοσύνης τοῦ συζύγου της, τεθλιμμένη διὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν Ἀβενσεράγων, ἡ δυστυχὴς αἰχμάλωτος, μὴ ἐλπίζουσα πλέον εἰς τὴν διὰ θαύματος φανέρωσιν τῆς ἀθωότητός της, ἀπεφάσισε νὰ δώσῃ τέλος αὐτῇ ἡ ἰδία εἰς τὴν ἔσπριν αὐτῆς ζωὴν, ἀντὶ νὰ ἐκτεθῇ, καὶ τοὶ ἀθῶα εἰς τὴν ἀτιμίαν βαρβάρου καὶ ἀναρμόστου εἰς αὐτὴν τιμωρίας. Ἀλλὰ πρὸ τούτου ἡ βασιλισσα ἠθέλησε νὰ ἀποχαιρετίσῃ τὰς δύο γυναῖκας, αἵτινες ἠκολούθησαν αὐτὴν ἐν τῇ φυλακῇ της, τὴν Ζελίμαν καὶ τὴν Ἑσπεράντζαν Χίταν. Ἡ τελευταία αὕτη δούλη, κόρη καστιλλανοῦ ἱππότη, εἶχε μετ' ἄλλων λαφύρων αἰχμαλωτισθῇ ὑπὸ τῶν Μαύρων. Ἡ Ἑσπεράντζα εἶπεν εἰς τὴν σουλτάναν· «Ἐὰν ὁ Θεὸς τῶν μουσουλμάνων εἶνε κωφὸς εἰς τὴν φωνὴν τῆς καταδιωκομένης ἀθωότητος, ὁ Θεὸς τῶν χριστιανῶν ἀπαγορεύει εἰς ἡμᾶς νὰ ἀπελπίζωμεθα περὶ τῆς Προνοίας αὐτοῦ. Αὐτὸς μόνος ἔδωκε τὴν ζωὴν, καὶ ἀπαγορεύει εἰς τὸν ἄνθρωπον νὰ ἐγκαταλίπῃ ταύτην ἄνευ τῆς θελήσεώς του. Μεταξὺ τῶν χριστιανῶν ἱπποτῶν πολλοὶ θὰ θεώρουν ἑαυτοὺς εὐτυχεῖς, ἐὰν ὑπερησπίζοντο ὑμᾶς. Δὲν ἠκούσατέ ποτε νὰ ὁμιλῶσι περὶ νέου πτινὸς ἥρωος τοῦ Ἀδν Ζουάν Σακόν, ἐκ Καρθαγένης; Ὡρᾶτε αὐτῷ, καὶ εἰμὶ βεβαία ὅτι θὰ σπεύσῃ εἰς βοήθειαν ὑμῶν μετὰ τινων φίλων του».

[Ἔπεται συνέχεια.]

ΚΥΡΙΑ,

ἢν οὐδέποτε εἶδον οἱ ἄνθρωποι μευιδῶσαι

Τὸ ἐπόμενον γεγονός θεωρεῖται μὲν ὡς παράδοσις ἐν Ἀγγλίᾳ, εἶνε ὅμως ἱκανῶς διδακτικόν.

Ἡ κυρία Ἀννα, σύζυγος Λόρδου, κόμισσα τοῦ Λ. ἦτο θελκτικὸν τέκνον πενταετὲς, ὅτε ἠγγέλθη αὐτῇ ἡ γέννησις μικροῦ ἀδελφοῦ. Τὸ γεγονός τοῦτο, ὅπερ ἐπλήρου χαρὰς τὴν οἰκογένειαν, ὑπῆρξεν εἰς αὐτὴν δηλητήριον ἔνεκα τῆς ἀσκεψίας τῶν ὑπηρετριῶν, αἵτινες ἤθελον νὰ διασκεδάσωσι πρὸς βλάβην αὐτῆς. Ἔως τότε αὕτη ἦτο ἡ χαρὰ τῶν γονέων καὶ εἰς αὐτὴν μόνον ἐπεδαψίλευον τὴν λατρείαν των. Εἰς τὸ ἐξῆς, εἶπεν αὐτῇ ἡ τροφὸς της, δὲν θὰ ἀγαπῶσι πλέον αὐτὴν οἱ γοεῖς, ἀλλὰ τὸ νεογνόν, εἰς τὸ ὁποῖον ἀποκλειστικῶς θὰ ἐπιδαψιλεύωσιν πάσας αὐτῶν τὰς περιποιήσεις. Ἡ δυστυχὴς μικρὰ κόμισσα κατ' ἀρχὰς μὲν παρεπονέθη, ἔπειτα ὀργισθεῖσα, εἶπεν ὑπερηφάνως· Ὅθ' ἐπάγω εἰς τὴν μαμὰν μου, νὰ τὸ εἶλω. Καὶ